

14/4/5105

การวิเคราะห์ปัจจัยพระระดับที่สัมพันธ์กับความมุ่งมั่นต่องานวิชาการ
ของอาจารย์มหาวิทยาลัยมหิดล

นาง มาณี ไชยธีรานุกูลศิริ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ภาควิชาอุดมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2537

ISBN 974-583-837-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I14152082

AN ANALYSIS OF MULTILEVEL FACTORS CORRELATING WITH INTENTIONS
TO ACHIEVE ACADEMIC WORKS OF MAHIDOL UNIVERSITY FACULTY MEMBERS

Mrs. Manee Chaiteeranuwatsiri

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy
Department of Higher Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1994

ISBN 974-583-837-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์   การวิเคราะห์ปัจจัยพระคัมภีร์ที่สัมพันธ์กับความมุ่งมั่นต่องานวิชาการของ
 อาจารย์มหาวิทยาลัยมหิดล
 โดย   นางมาณี ไชยธีรานันต์ศิริ
 ภาควิชา   อุดมศึกษา
 อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ ดร.ปทีป เมธาคุณวุฒิ
     รองศาสตราจารย์ ดร.ชลัญจักร อาชวอำรุง
     รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย กาญจนวาสี

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
 ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาคุษฎีบัณฑิต

[Handwritten signature]

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 (ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรราษฎร์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดารัตน์ บุญนุช)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
 (รองศาสตราจารย์ ดร.ปทีป เมธาคุณวุฒิ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
 (รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย กาญจนวาสี)

.....กรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ ดร.ประกอบ คุปรัตน์)

.....กรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ บวรศิริ)

.....กรรมการ
 (ศาสตราจารย์ ดร.วันเพ็ญ ชัยคำภา)

มาณี ไชยธีรานุวัฒน์ศิริ : การวิเคราะห์ปัจจัยพหุระดับที่สัมพันธ์กับความมุ่งมั่นต่องานวิชาการ
 ของอาจารย์มหาวิทยาลัยมหิดล (AN ANALYSIS OF MULTILEVEL FACTORS
 CORRELATING WITH INTENTIONS TO ACHIEVE ACADEMIC WORKS OF MAHIDOL
 UNIVERSITY FACULTY MEMBERS) อ.ที่ปรึกษา รศ.ดร.บศกัป เมธาคณวุฒิ รศ.ดร.
 ชลัญฉกร อาชวอำรุง รศ.ดร.ศิริชัย กาญจนวาสิ, 228 หน้า, ISBN 974-583-837-3

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยพหุระดับที่สัมพันธ์กับความมุ่งมั่นต่องานวิชาการด้าน
 การสอนและการผลิตผลงานทางวิชาการของอาจารย์มหาวิทยาลัยมหิดล กลุ่มตัวอย่างคือ อาจารย์มหา-
 วิทยาลัยมหิดล จำนวน 826 คน จาก 109 ภาควิชา ใน 11 คณะวิชา ในปีการศึกษา 2536 การเก็บรวบรวม
 ข้อมูลใช้แบบวัด จำนวน 12 ชุด และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยเทคนิค Hierarchical Linear
 Models และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ความมุ่งมั่นต่อการสอนสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับปัจจัย
 ระดับบุคคล ได้แก่ ที่ค่านคติต่อการสอน การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับการสอน ค่านิยมต่อการสอน แรง
 สูงใจจากลักษณะงาน พฤติกรรมการสอนในปีที่ผ่านมา ความพึงพอใจต่องาน และคุณภาพชีวิต แต่มีความ
 สัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับความสำเร็จของการสอนในปีที่ผ่านมา ตำแหน่งทาง
 วิชาการและเพศ
2. ความมุ่งมั่นต่อการสอนสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับปัจจัย
 ระดับภาควิชา ได้แก่ บรรยากาศของภาควิชา และความผูกพันต่อภาควิชา
3. ความมุ่งมั่นต่อการผลิตผลงานทางวิชาการสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
 .01 กับปัจจัยระดับบุคคล ได้แก่ ที่ค่านคติต่อการผลิตผลงานทางวิชาการ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับ
 การผลิตผลงานทางวิชาการ ค่านิยมต่อการผลิตผลงานทางวิชาการ แรงสูงใจจากลักษณะงาน พฤติกรรม
 การผลิตผลงานทางวิชาการในปีที่ผ่านมา ความสำเร็จของการผลิตผลงานทางวิชาการในปีที่ผ่านมา และ
 ความพึงพอใจต่องาน แต่มีความสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับคุณภาพชีวิต ตำแหน่ง
 ทางวิชาการ และระดับการศึกษา
4. ความมุ่งมั่นต่อการผลิตผลงานทางวิชาการสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
 .01 กับปัจจัยระดับภาควิชา ได้แก่ บรรยากาศของภาควิชา และความผูกพันต่อภาควิชา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... อดมศึกษา
 สาขาวิชา ..... อดมศึกษา
 ปีการศึกษา 2536

ลายมือชื่อนิติ .....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม .....
 2536

C144067 : MAJOR HIGHER EDUCATION

KEY WORD: INTENTION TO TEACH/INTENTION TO PRODUCE ACADEMIC ACTIVITIES/
MULTILEVEL FACTORS

MANEE CHAITEERANUWATSIRI : AN ANALYSIS OF MULTILEVEL FACTORS
CORRELATING WITH INTENTIONS TO ACHIEVE ACADEMIC WORKS OF MAHIDOL
UNIVERSITY FACULTY MEMBERS. THESIS ADVISORS : ASSOC.PROF. PATEEP
METAKUNAWUTTI, Ph.D., ASSOC.PROF. CHALANKORN ACHAVA-AMRUNG, Ph.D.,
ASSOC.PROF. SIRICHAIR KARNJANAWASEE, Ph.D., 228 PP.
ISBN 974-583-837-3

The purpose of this study was to analyze the multilevel factors correlating with the intentions to achieve academic works of Mahidol University faculty members. The sample was 826 faculty members from 109 departments of 11 faculties, in the academic year of 1992. The Hierarchical Linear Models and Multiple Regression Analysis were used. The findings revealed that :

1. The intentions to teach positively correlated ($p < .01$) with personal factors ; attitudes toward teaching, norm references, past behaviors in teaching, values in teaching, work motivation, job satisfaction, and quality of life, but negatively correlated ($p < .01$) with success in teaching, academic rank, and sex.
2. The intentions to teach positively correlated ($p < .01$) with departmental factors ; departmental climate and commitment.
3. The intentions to produce academic activities positively ($p < .01$) correlated with personal factors ; attitudes toward academic activities, norm references, past behaviors in academic activities, success in academic activities, values in academic activities, work motivation, and job satisfaction, but negatively correlated ($p < .01$) with quality of life, academic rank, and educational level.
4. The intentions to produce academic activities positively correlated ($p < .01$) with departmental factors ; departmental climate and commitment.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....อุดมศึกษา.....
สาขาวิชา.....อุดมศึกษา.....
ปีการศึกษา..... 2536.....

ลายมือชื่อนิติ.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... 25/12/92-93
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษารวม.....

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอน้อมรำลึกถึงพระคุณของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 3 ท่าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์แนะนำและเป็นกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วง ท่านแรกคืออาจารย์ที่ปรึกษา รศ.ดร.ปทีป เมธาคุณวุฒิ ที่มีความเป็น"ครู"อย่างแท้จริง รศ.ดร.ชลัญจกร อาชวอรุณ และ รศ.ดร.ศิริชัย กาญจนวาลี อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ได้ช่วยเหลือแนะนำมาโดยตลอด และขอขอบพระคุณ ผศ.ดร.ธิดารัตน์ บุญนุช หัวหน้าภาควิชาคนปัจจุบัน รศ.ดร.วราภรณ์ บวรศิริ และรองศาสตราจารย์ ดร. ประกอบ คูปรัตน์ กรุณาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ยิ่ง

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ศ.ดร.วันเพ็ญ ชัยคำภา รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการมหาวิทยาลัยมหิดล ที่กรุณาได้รับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ทำให้การศึกษาวิจัยในครั้งนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และ ผศ.ดร.สุกัญญา โมวิไลกุล อดีตหัวหน้าภาควิชาอุดมศึกษา ที่คอยติดตามความก้าวหน้าของผู้วิจัยตลอดมา

การวิจัยนี้สำเร็จได้ จากความอนุเคราะห์ของคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหิดล ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ความช่วยเหลือในการเก็บข้อมูลจากนักศึกษาสาขาสิ่งแวดล้อมศึกษา คณะสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ รุ่นที่ 15 คุณนภาพร ไชยทองศรี คุณสุภาภรณ์ คำศิริ คุณบุญส่ง บวรสวัสดิ์ ที่เป็นฝ่ายสนับสนุนด้านการพิมพ์และทำรูปเล่ม และคุณเตือนใจ พันธุ์ต่วน ที่ช่วยติดตามประสานงานให้ตลอดมา

ผู้วิจัยได้รับน้ำใจและความห่วงใยจากมิตรสหายหลายท่าน อาทิ รศ.ประสิทธิ์ ลีระพันธ์ รศ.ดร.ปรีชา อุบโยคิน รศ.ดร.ศักดิ์ ศุภพงศ์พิเชฐ รศ.ดร.สุบรรณ พันธุ์วิสาส คณบดีคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ และอีกหลายท่านที่ไม่ได้เอ่ยนาม

กำลังใจที่สำคัญที่สุด ที่ต้องจารึกไว้ในนี้ คือ ค.ช.ปานสม์ ค.ช.รัชพิชญ์ บุตรชายที่รักยิ่ง และ ผศ. คำรง ไชยธีรานุกศิริ สามีมของผู้วิจัย

มาณี ไชยธีรานุกศิริ

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์.....	6
ขอบเขตการวิจัย.....	6
สมมติฐานทางการวิจัย.....	9
คำจำกัดความเชิงปฏิบัติการ.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	13
2 วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง.....	16
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	68
ประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง.....	68
การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	69
การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์.....	74
4 ผลการวิเคราะห์.....	81
ลักษณะการกระจายของตัวแปร.....	83
การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร.....	119
ผลการวิเคราะห์ปัจจัยพหุระดับที่สัมพันธ์กับ	
ความมุ่งมั่นต่องานวิชาการ.....	124

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	137
รายการอ้างอิง.....	160
ภาคผนวก	
ก. สูตรการคำนวณ.....	176
ข. ตารางจำนวนคณาจารย์และจำนวนกลุ่มตัวอย่าง.....	178
ค. โครงสร้างเครื่องมือและแบบสอบถาม.....	197
ประวัติผู้เขียน.....	228

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ความสอดคล้องระหว่างตัวแปรในการวิจัยกับทฤษฎีของไอเซนและพิชบาย.....	8
2 จำนวนอาจารย์ประจำ จำแนกตามตำแหน่งทางวิชาการ ปีการศึกษา 2536.....	19
3 ระดับการผลิต จำแนกตามสาขาวิชา ปีการศึกษา 2535.....	20
4 จำนวนโครงการวิจัย จำแนกตามคณะวิชา ประจำปี 2536.....	21
5 จำนวนคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยมหิดล ในปี 2536	178
6 จำนวนอาจารย์มหาวิทยาลัยมหิดล ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม คณะและภาควิชา.....	190
7 ค่าสัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยงเชิงความสอดคล้องภายในของ แบบวัดชุดต่าง ๆ	73
8 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรชีวสังคม.....	83
9 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่ผ่านมา ในภาคการศึกษา ก่อน หรือปีการศึกษา ก่อน (2535).....	84
10 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการปฏิบัติงานที่ผ่านมา ในภาคการศึกษา ก่อน หรือปีการศึกษา ก่อน (2535) จำแนกตามคณะ.....	88
11 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อผลงาน ที่ปฏิบัติมาในภาคการศึกษา ก่อนหรือปีการศึกษา ก่อน (2535).....	90
12 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจต่อผลงาน ที่ปฏิบัติมาในภาคการศึกษา ก่อนหรือปีการศึกษา ก่อน (2535).....	91
13 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับความมุ่งมั่นต่องานวิชาการ.....	93
14 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความมุ่งมั่นต่องานวิชาการ.....	97
15 ค่าสถิติพื้นฐานเกี่ยวกับทัศนคติต่อการสอน.....	98
16 ค่าสถิติพื้นฐานเกี่ยวกับทัศนคติต่อการผลิตผลงานทางวิชาการ.....	99
17 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติต่องานวิชาการ จำแนกตามคณะ.....	100
18 ค่าสถิติพื้นฐานเกี่ยวกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับการสอน.....	102
19 ค่าสถิติพื้นฐานการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับการผลิตผลงานทางวิชาการ.....	103

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
20 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง เกี่ยวกับงานวิชาการ.....	104
21 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับค่านิยมต่องานวิชาการ.....	105
22 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่านิยมต่องานวิชาการ จำแนกตามคณะ.....	106
23 ค่าสถิติพื้นฐานเกี่ยวกับความพึงพอใจต่องาน.....	107
24 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจต่องาน จำแนกตามคณะ.....	109
25 ค่าสถิติพื้นฐานเกี่ยวกับแรงจูงใจจากลักษณะงาน.....	110
26 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจจากลักษณะงาน จำแนกตามคณะ.....	111
27 ค่าสถิติพื้นฐานเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต.....	112
28 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพชีวิต จำแนกตามคณะ.....	113
29 ค่าสถิติพื้นฐานเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อครอบครัวและชีวิต.....	114
30 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจต่อครอบครัวและชีวิต จำแนกตามคณะ.....	115
31 ค่าสถิติพื้นฐานของบรรยากาศภาควิชาและคณะวิชา.....	116
32 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของบรรยากาศของคณะวิชา.....	116
33 ค่าสถิติพื้นฐานของความผูกพันต่อภาควิชาและคณะวิชา.....	117
34 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความผูกพันต่อคณะวิชา.....	117
35 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร.....	122
36 ค่าสถิติจากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ เมื่อ"ความมุ่งมั่นต่อการสอน" เป็นตัวแปรเกณฑ์.....	125
37 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพระหุระดับ กับความมุ่งมั่นต่อการสอน และความผันแปรของปัจจัยระดับบุคคลในภาควิชา.....	127

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
38 ผลการประมาณค่าปัจจัยระดับภาคีวิชา(Intercept) จากค่าเฉลี่ยปรับค่า ของความมุ่งมั่นต่อการสอน ในระดับภาคีวิชา และค่าสัมประสิทธิ์(Slope) ของปัจจัยระดับบุคคล.....	128
39 ค่าสถิติจากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ เมื่อ"ความมุ่งมั่นต่อการผลิต ผลงานทางวิชาการ" เป็นตัวแปรเกณฑ์.....	130
40 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทุกระดับ กับความมุ่งมั่นต่อการผลิตผลงานทาง วิชาการและความผันแปรของปัจจัยระดับบุคคลในภาคีวิชา.....	132
41 ผลการประมาณค่าปัจจัยระดับภาคีวิชา(Intercept) จากค่าเฉลี่ยปรับค่า ของความมุ่งมั่นต่อการผลิตผลงานทางวิชาการ ในระดับภาคีวิชา และค่าสัมประสิทธิ์(Slope)ของปัจจัยระดับบุคคล.....	134
42 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของบรรยากาศคณะวิชาในมหาวิทยาลัยมหิดล....	135
43 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความผูกพันต่อคณะวิชาในมหาวิทยาลัยมหิดล..	135

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

แผนภาพที่

หน้า

- 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ กับ
ความมุ่งมั่นต่องานวิชาการของอาจารย์มหาวิทยาลัย..... 15

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย